

مجمع تشخیص مصلحت نظام گره کور پالرمو را باز کرد

عبور از انسداد ۱۲ ساله

گزارش

شروط پاسخ به نگرانی هایی است که در مورد پیوستن ایران به این لایحه مطرح می شود.

اگر این شروط را باید پاسخی به این نگرانی ها دانست، تصویب شدن این لایحه را باید پاسخی به یک دغدغه و چه بسا رنج فعالان اقتصادی ایران دانست که با دیگر کشورها ارتباط دارند. رابطه کج دار و مریز ایران با FATF باعث شده بود ایران در فهرست سیاه این نهاد بین المللی قرار بگیرد. این فهرست، یعنی نه فقط یک تاجر، بلکه حتی یک دانشجو و یک گردشگر ایرانی هم در کشورهای دیگر، برای هر تبادل بانکی و گرفتن یک کارت ساده بانکی دچار مشکلات عدیده خواهد بود.

حالا هم این طور نیست که با تصویب این لایحه، فوراً از لیست سیاه FATF خارج شویم، اما دست کم یک گام تا حل این مسئله برداشته ایم. گام دیگر تصویب لایحه دیگر باقی مانده یعنی پیوستن به کنوانسیون مبارزه با تأمین مالی تروریسم است که اصطلاحاً «سی. اف. تی» خوانده می شود.

بالاخره درباره لوایح مرتبط با FATF یک دود سفید از ساختمان جلسات مجمع تشخیص مصلحت نظام خارج شد. محسن دهنوی سخنگوی مجمع عصر دیروز در شبکه «ایکس» اعلام کرد که با رأی اکثریت اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام لایحه پیوستن به «کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی» یا اصطلاحاً «پالرمو» تصویب شد. دهنوی اضافه کرد، این لایحه «به صورت مشروط» پذیرفته شد که احتمالاً منظور او از این شروط، تحفظ هایی است که در لایحه دولت جمهوری اسلامی ایران برای پیوستن به این کنوانسیون اعلام شده است.

تحفظ هایی مانند اینکه ایران تعاریف غرب درباره تروریستی خواندن گروه های مقاومت را قبول ندارد، درخواست استرداد افراد یا ارائه اطلاعات براساس منافع ملی و فرآیندهای قانونی داخلی و مطابق مصلحت کشور بررسی می شود و مانند اینها. این

آنچه هم موافقان و هم مخالفان این لوایح کمتر به آن پرداخته اند، الزامات داخلی این کنوانسیون هاست. مثلاً براساس کنوانسیون پالرمو، باید تغییراتی در نظام شفافیت و نظام انتقال داده های کشور صورت بگیرد تا کاملاً شفاف، اطلاعات در دسترس، سامانه ها به روز و اساساً نظام بانکداری و اطلاعات و فرآیندهای مربوط به آن به استانداردهای جهانی نزدیک شود. این، اتفاق افتادن، تغییراتی را برای توسعه نظام بانکداری، شفافیت و مبارزه با فساد در کشور به دنبال خواهد داشت.

بنابراین می توان این لوایح و اساساً خود FATF را به معنای گام هایی برای جهانی سازی نظام بانکی و نیز پیشرفته سازی نظام داده های مالی کشور دانست. در معنای سیاسی و آنچه به سیاست داخلی مرتبط است، تصویب این لایحه را می توان پایانی بر مناقشه بی حاصل و البته بی ثمر بیش از ۱۰ ساله دانست. حالا که این لایحه تصویب شده است و با توجه به چشم انداز «سی. اف. تی» می توان دید

که آن انرژی های ۱۰ سال گذشته می توانست صرف این جدال ها نشود. بازگشت این لوایح به مجمع و رأی مثبت اعضای مجمع به یکی از آنها، به معنای کمرنگ شدن دوقطبی سازی است. زیرا وقتی دوقطبی کمرنگ شد و غبارهای سیاست زدگی فرو نشست، واقعیت ها بیشتر دیده می شود، حقیقت ها شنیده می شود و سخنان درست از ادعاهای کذب و غیرواقعی تشخیص داده می شود.

در این معنا، نمی توان مدعی نشد که اگر دولت پزشکیان و تأکید آن بر رویکرد «وفاق ملی» نبود، چه بسا این تغییرات راهبردی میسر نمی شد. لایحه پیوستن به کنوانسیون پالرمو در مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب شد، اما حضور چند باره پزشکیان در جلسات مجمع که به معنای احترام و ایجاد حسن نیت در دیگر بازیگران عرصه حکمرانی ایران نسبت به دولت بود، در این

امری بی تأثیر نبوده است. کما اینکه مطابق گزارش مرکز رسانه و روابط عمومی مجمع تشخیص مصلحت نظام، «جلسه دیروز مجمع به ریاست آیت الله آملی لاریجانی و با حضور سران قوا و اکثریت اعضای مجمع، اعضای شورای نگهبان و سرپرست وزارت اقتصاد و وزیر امور خارجه با دستور کار بررسی لایحه پالرمو و ۱۱ ایرادی که به آن وارد شده بود، برگزار شد. سپس مخالفان و موافقان لایحه، نظرات خود را بیان کردند و در رأی گیری که برای موافقت نیاز به رأی موافق سه پنجم اعضا داشت، به دولت جمهوری اسلامی اجازه داده شد با لحاظ ۵ شرط به تصویب رسیده در مجلس شورای اسلامی و در چهارچوب قوانین و مقررات داخلی به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی (پالرمو) بپیوند د.»

تصویب با اکثریت خوب آرا

تصویب این لایحه هرچند با اکثریت خوبی از آرای اعضا صورت گرفت، اما چند نکته وجود داشت. این نکات پاسخی بود که به دغدغه های موجود داده شد. دغدغه اول این بود که آیا با تصویب لایحه پالرمو تحریم های ظالمانه ای که اکنون بر ملت ما تحمیل می شود، برداشته خواهد شد؟ پاسخ مسئولان دولت این بود که با تصویب این لایحه و پیوستن ایران به این کنوانسیون تحریم ها لغو یا برداشته نخواهد شد، اما در هنگامی که تحریم ها برداشته شود، تصویب نشدن این لوایح و نییوستن به این کنوانسیون ها، به عنوان یک معضل در روابط تجاری ایران با جهان مطرح خواهد شد و مشکل دیگری برای تجارت خارجی ما ایجاد خواهد کرد.

دغدغه دیگر این بود که آیا تصویب این لوایح به این معنی نیست که ما دیگر نخواهیم توانست از جریان ها، گروه ها و اساساً مجور مقاومت حمایت کنیم؟ مسئولان در پاسخ به این دغدغه تأکید کردند که دفاع و حمایت از مقاومت یک اصل در کشور ما و موضوعی همیشگی است که با هیچ تحولی در سیاست یا تجارت خارجی تغییر نخواهد کرد.

اساساً راه های دفاع و حمایت ما از مقاومت، چیزی نیست که با تصویب این لوایح بسته یا حتی محدود شود. دغدغه سوم مطرح شده در تصویب این لایحه، این بود که پیوستن به این کنوانسیون، باعث دسترسی کشورهای دیگر به اطلاعات مالی و اقتصادی داخل کشور ما خواهد شد.

مسئولان به این دغدغه این طور پاسخ دادند که رفتار و رویکرد جمهوری اسلامی ایران در قبال این کنوانسیون، همچون رفتار دیگر کشورهاست و ایران نیز همان طور آنها را اجرا خواهد کرد که دیگر کشورها اجرا کردند. البته تحفظ های اعلام شده در لوایح دولت برای پیوستن به این کنوانسیون ها که برخی از آنها با عنوان «شروط» یاد می کنند، ناظر بر رعایت همین دغدغه ها نبوده است که در کنار پاسخ های داده شده، در بررسی ها و بحث ها لحاظ شد.

محمدرضا باهنر
عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام

یادداشت

همزمان با تغییر ساعت کار برای جبران ناترازی برق مطرح شد

بار صرفه جویی بردوش مردم

گزارش

مهرماه خوارزمی

روزنامه نگار

بود. به این ترتیب خانواده های ایرانی طی چند روز گذشته با وضعیت نسبتاً جدیدی در زندگی روزهامرسان مواجه شدند. زیرا حالا باید زمانی برای رفتن به محل کار یا تحصیل یا حتی برای انجام یک کار اداری در اول وقت از خواب بیدار شوند و خانه را ترک کنند که هنوز آفتاب چندان بالا نیامده است و این برای شهروندانی که نماز صبح را در حوالی ۳ و نیم صبح (البته سه و نیم نیمه شب) اقامه کرده اند، به معنای واقعی یعنی خواب ناکافی.

مواجهه با یک لایحه فوری

این وضعیت جدید ساعت به وضوح یک راه حل موقت و واکنشی به محدودیت های قانونی و نشان دهنده تنگنای سیاست گذاری در حوزه انرژی کشور است، اما راه حلی است که در دو سال گذشته نیز استفاده شده بود. زیرا از فروردین سال ۱۴۰۲ و به واسطه تصویب طرح نسخ قانون تغییر ساعت رسمی کشور» در مجلس یازدهم تغییر ناگزیر ساعت اداره ها به روند زندگی مردم در بهار و تابستان تمیل شده بود. پیش از آن ایران از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۴ و سپس از ۱۳۸۴ تا ۱۴۰۱، تغییر ساعت رسمی (ساعت تابستانی) را اجرا می کرد؛ به این صورت که در شش ماه اول سال، ساعت رسمی یک ساعت جلو کشیده می شد. هدف اصلی این سیاست، استفاده بیشتر از روشنایی روز و کاهش مصرف برق

در ساعات اوج بود. با این حال، در سال ۱۴۰۱ مجلس با تصویب قانونی، اختیار تغییر ساعت رسمی را از دولت سلب کرد و اجرای ساعت تابستانی متوقف شد. این تصمیم در حالی اتخاذ شد که در بسیاری از کشورهای جهان، تغییر ساعت رسمی همچنان به عنوان ابزاری مؤثر در مدیریت مصرف انرژی به کار می رود. با این حال آنچه پشتوانه فکری طراحان «نسخ قانون تغییر ساعت رسمی کشور» بود، الزام ارتباطی با تبعات اقتصادی و اجتماعی آن نداشت.

صرفه جویی ۱۰۰۰ مگاواتی غیر ممکن شد
مخالفت با فوریت لایحه و سپردن آن به راه حل موقت و واکنشی به محدودیت های سال طول بکشد، در حالی است که براساس گزارش وزارت نیرو تغییر ساعت رسمی به عنوان یک راه حل فوری و کوتاه مدت می توانست سالانه بیش از هزار مگاوات صرفه جویی در مصرف برق را به همراه داشته باشد. این نکته ای بود که عباس علی آبادی وزیر نیرو یک روز پیش از جلسه علنی مجلس و رأی گیری فوریت لایحه در مراسم آغاز برنامه های عملیاتی مدیریت مصرف برق کشور مطرح کرده بود و در همه رسانه ها بازتاب داشت. اما گویا به گوش نمایندگان مخالف لایحه نرسید.

بر اساس گزارش کارشناسان، وزارت نیرو جلو کشیدن یک ساعته ساعت رسمی کشور

موجب می شد بخش زیادی از فعالیت های روزانه زودتر به پایان برسد و تقاضا برای استفاده از وسایل سرمایشی و روشنایی در ساعات اوج مصرف کاهش یابد. برآوردها نشان داده بود همین تغییر می توانست تا هزار مگاوات صرفه جویی در مصرف برق ایجاد کند؛ عددی معادل ظرفیت تولید نیروگاه بوشهر. صرفه جویی ای که نه تنها می توانست به پایداری شبکه برق کمک کند، بلکه در شرایط کمبود تولید و رشد فزاینده مصرف، راهکاری حیاتی برای جلوگیری از خاموشی های گسترده بود. اما نمایندگان مخالف لایحه و فوریت آن با استناد به گزارش های مرکز پژوهش های مجلس، تأثیر تغییر ساعت را بر مصرف برق ناچیز دانستند یا به سرگردانی مردم و مشکلات اجتماعی ناشی از تغییر ساعت اشاره کردند. این در حالی بود که مرکز پژوهش های مجلس در گزارش های قبلی، تغییر ساعت را رویه ای منطقی و اثربخشی دانسته بود. عده ای نیز معتقد بودند دولت با اختیار تغییر ساعت کاری ادارات می تواند بدون تغییر ساعت رسمی، مدیریت مصرف را انجام دهد؛ استدلالی که معنایی جز نادیده گرفتن تبعات تغییر ساعت اداری از جمله پایش آمدن بهره وری کارکنان و نارضایتی شهروندان نداشت.

وقتی نمایندگان از نتیجه رأی ناراضی اند
روز سه شنبه در جلسه علنی تذکر یکی از نمایندگان و موضع نایب رئیس دوم مجلس نشان داد حتی نمایندگان هم از نتیجه رأی خودشان ناراضی اند. «مالک شریعتی» اگر چه پیشنهاد تغییر ساعت کاری مجلس به

۶ تا ۱۰ صبح را مطرح کرد، اما گفت: «دولت تصمیم گرفته ساعات کاری ادارات و مدارس را تغییر دهد تا مردم زودتر به سر کار رفته و دانش آموزان هم زودتر به مدرسه بروند. این وضعیت ساعات کاری فشار زیادی را روی مردم بویژه خانواده هایی که فرزند و بچه مهد کودکی دارند، وارد کرده است. کاش ساعت رسمی تغییر پیدا می کرد اما فعلاً محقق نشده است.»

حمیدرضا حاجی بابایی، نایب رئیس مجلس هم با بیان اینکه تغییر ساعت شروع مدارس بشدت مورد اعتراض مردم است، از دولت خواست در رابطه با تغییر ساعت کاری بویژه برای آموزش و پرورش در ساعت شش صبح تجدید نظر کند.

این در حالی است که وقتی روز دوشنبه عبدالامیر باقوتی، مدیرکل امور انرژی و مشتریان شرکت توانیر اعلام کرد که «بر اساس اطلاعات ثبت شده تغییر ساعت تا ۱۰۰۰ مگاوات برپیک بار مصرف مؤثر بوده است» بار دیگر آه از نهاد کارشناسانی درآمد که به اصلاح تصمیم مجلس یازدهم امید بسته اند؛ امیدواری که حالا به این احتمال محدود است که با توجه به بحرانی بودن ناترازی برق در کشور، مجلس کمیسیون اجتماعی حتی بدون تصویب فوریت هم لایحه اختیار دولت برای تغییر ساعت رسمی را در فهرست لوایحی قرار دهند که باید در اسرع وقت بررسی و تعیین تکلیف شود. چه آنکه، در شرایطی که گرمای تابستان در راه است، تأخیر در تصویب و اجرای چنین راهکارهایی به معنای فشار بیشتر بر شبکه برق و در نهایت، افزایش احتمال خاموشی ها خواهد بود.

ضرورت تجدیدنظر در یک تصمیم

تغییر ساعت کاری اداره ها که نتیجه ناگزیر کمبود برق و تغییر نکردن ساعت رسمی کشور است، موضوع جدیدی نیست. البته برخلاف مخالفت هایی که با این مسأله می شود و انتقاداتی که پس از مخالفت مجلس با فوریت لایحه دولت انجام شد، می توان از زاویه مثبتی هم به این تغییر در سبک زندگی نگاه کرد. طلوع آفتاب حوالی ساعت ۵ صبح اتفاق می افتد و ایرانیان نیز همزمان با طلوع آفتاب برای آغاز کار و تلاش روز خود را شروع می کنند. بماند که همه ۸۵ میلیون نفر جمعیت ایران که کارمند نیستند. البته باید قبول کرد که تعیین ساعت ۶ صبح برای آغاز به کار مدارس و حضور دانش آموزان در محیط تحصیلی قدری زودهنگام است و بیم آن می رود که روی بهره وری و یادگیری آنان تأثیر داشته باشد. با جمع این احوال شاید بهتر بود که نمایندگان به فوریت لایحه دولت رأی می دادند و به تبعات مخالفت شان با تغییر ساعت رسمی فکر می کردند. به نظر همچنان امکان تجدید نظر وجود دارد و می شود بررسی لایحه را با وجود فوریت نداشتن سرعت بخشید.

محمد میرزایی
عضو کمیسیون فرهنگی

احمد بیگدلی
عضو کمیسیون اجتماعی

بررسی کارشناسی دولت نشان داده بود اگر مطابق آنچه پیش از سال ۱۴۰۲ جریان داشت ساعت رسمی کشور در روز اول فروردین یک ساعت عقب کشیده شود، می تواند موجب صرفه جویی معادل یک نیروگاه هزار مگاواتی شود. با وجود آن گزارش، تنها دلیلی که می توانست پشت مخالفت مجلس با فوریت لایحه دولت باشد، وجود نگاه های سیاسی بود که بر نگاه فنی غلبه کرد. با وجود این حالا این کمیسیون اجتماعی است که باید پای کار بیاید و لایحه را زودتر برای مطرح شدن در صحن به دست هیأت رئیسه برساند. البته همزمان از سوی تعدادی از نمایندگان برای کمک به بحث صرفه جویی برق، طرحی ثبت شده است که بر اساس آن قانون مصوب سال ۱۴۰۱ ملغی شود و اختیار تغییر ساعت رسمی به دولت برگردد. همه می دانیم تغییر ساعت، چه ساعت رسمی و چه ساعت کاری اداره ها یک مسکن است و چاره اصلی کار نیست. اما در هر صورت باید تصمیمی بگیریم که تا حل مسأله ناترازی برق برای مردم مضیقه مضاعف ایجاد نکنیم.

دیگه چه خبر؟

رسانه آمریکایی مدعی «پیشنهاد جدید» هسته ای ایران شد

به گزارش فارس، روزنامه نیویورک تایمز به نقل از «چهار مقام ایرانی» مجهول مدعی شد، تهران در مذاکرات هسته ای پیشنهاد ایجاد کنترسیوم غنی سازی با «مشارکت کشورهای عربی و سرمایه گذاری آمریکا» را داده است. ایران در برابر درخواست واشنگتن برای برچیدن برنامه غنی سازی، «پیشنهاد ایجاد یک کنترسیوم مشترک غنی سازی را داد». این خبر ادعایی را نیویورک تایمز به نقل از چهار مقام ایرانی منتشر کرد اما گفت که آنها خواستار عدم افشای نام و هویتشان شده اند. این رسانه آمریکایی مدعی شد که عباس عراقچی این ایده را به نماینده ویژه رئیس جمهوری آمریکا استیو ویتکاف پیشنهاد داد. نیویورک تایمز همچنین ادعا کرد که در دور چهارم مذاکرات ایران و آمریکا در عمان، عراقچی و ویتکاف «مذاکرات مستقیم و غیرمستقیم» داشتند. این ادعا در حالی مطرح شده که ایران بارها اعلام کرده است، مذاکرات هسته ای به صورت غیرمستقیم انجام می شود.

به رغم گزارش نیویورک تایمز، سخنگوی ویتکاف ادی واسکز، روز سه شنبه مطرح شدن پیشنهاد جدید ایران به آمریکا را در مذاکرات هسته ای تکذیب کرد. نیویورک تایمز در گزارش خود نوشت: «هنوز مشخص نیست که یک پروژه هسته ای منطقه ای در صورت مشارکت ایران و دو رقیب بزرگش عربستان سعودی و امارات متحده عربی، چقدر امکان پذیر خواهد بود.»

این روزنامه مدعی شد: «به گفته چهار مقام ایرانی و گزارش های خبری، پیشنهاد ایران مستلزم ایجاد یک کنترسیوم هسته ای متشکل از سه کشور است که در آن ایران اورانیوم را تا درجه پایین (پایین تر از حد مورد نیاز برای سلاح های هسته ای) غنی سازی کرده و سپس آن را برای مصارف غیرنظامی به سایر کشورهای عربی ارسال می کند.» نیویورک تایمز افزود: «توافقی که به ایران اجازه غنی سازی اورانیوم تا ۳.۶۷ درصد را بدهد، شباهت هایی به توافق هسته ای سال ۲۰۱۵ (برجام) خواهد داشت اما یک تفاوت عمده، حضور نمایندگانی از کشورهای دیگر- شاید حتی ایالات متحده خواهد بود تا یک لایه اضافی از نظارت و مشارکت فراهم شود.» به ادعای این روزنامه، برخلاف برجام که تاریخ انقضای ۱۵ ساله داشت، طرح پیشنهادی ایجاد کنترسیوم غنی سازی در ایران، «دائمی خواهد بود.»

نیویورک تایمز نوشت: «مقامات ایرانی و آمریکایی هر دو گفته اند که می خواهند از تقابل جلوگیری کنند و این بنیست ر از طریق دیپلماتیک حل و فصل کنند.» پس از هفته ها اظهارات متناقض در مورد اینکه واشنگتن دقیقاً چه خواسته ای از تهران دارد، ویتکاف در مصاحبه با بریتانیای نیوز گفت که ایالات متحده به دنبال برچیدن کامل غنی سازی ایران و تعطیلی سه تأسیسات کلیدی آن در نطنز، فردو و اصفهان است. مقامات ایرانی بارها گفته اند که تعطیلی برنامه هسته ای خط قرمز خواهد بود و عراقچی به سرعت در مصاحبه هایی با رسانه های ایرانی به ویتکاف پاسخ داد.

به روایت نیویورک تایمز، پس از مذاکرات حدوداً سه ساعته روز یکشنبه ویتکاف و عراقچی در عمان هر دو طرف با لحنی آشتی جوانه گفت و گو ها را سازنده و دلگرم کننده توصیف کردند. روزنامه آمریکایی نوشت: «عراقچی قبل از دیدار با آمریکایی ها از عربستان سعودی دیدن داشت و بلافاصله پس از ملاقات با آقای ویتکاف به امارات متحده عربی سفر کرد. مشخص نیست آیا عربستان سعودی و امارات متحده عربی به همکاری مشترک هسته ای با ایران علاقه مند هستند یا خیر.»